

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D-4“
PLATENÉ V HOTOVOSTI
820 08 Bratislava 28

PV ZPKO

-X---X---X-

Vydávajú
Politickí väzni
Zväzu protikomunistického
odboja
Obchodná 52
811 06 Bratislava

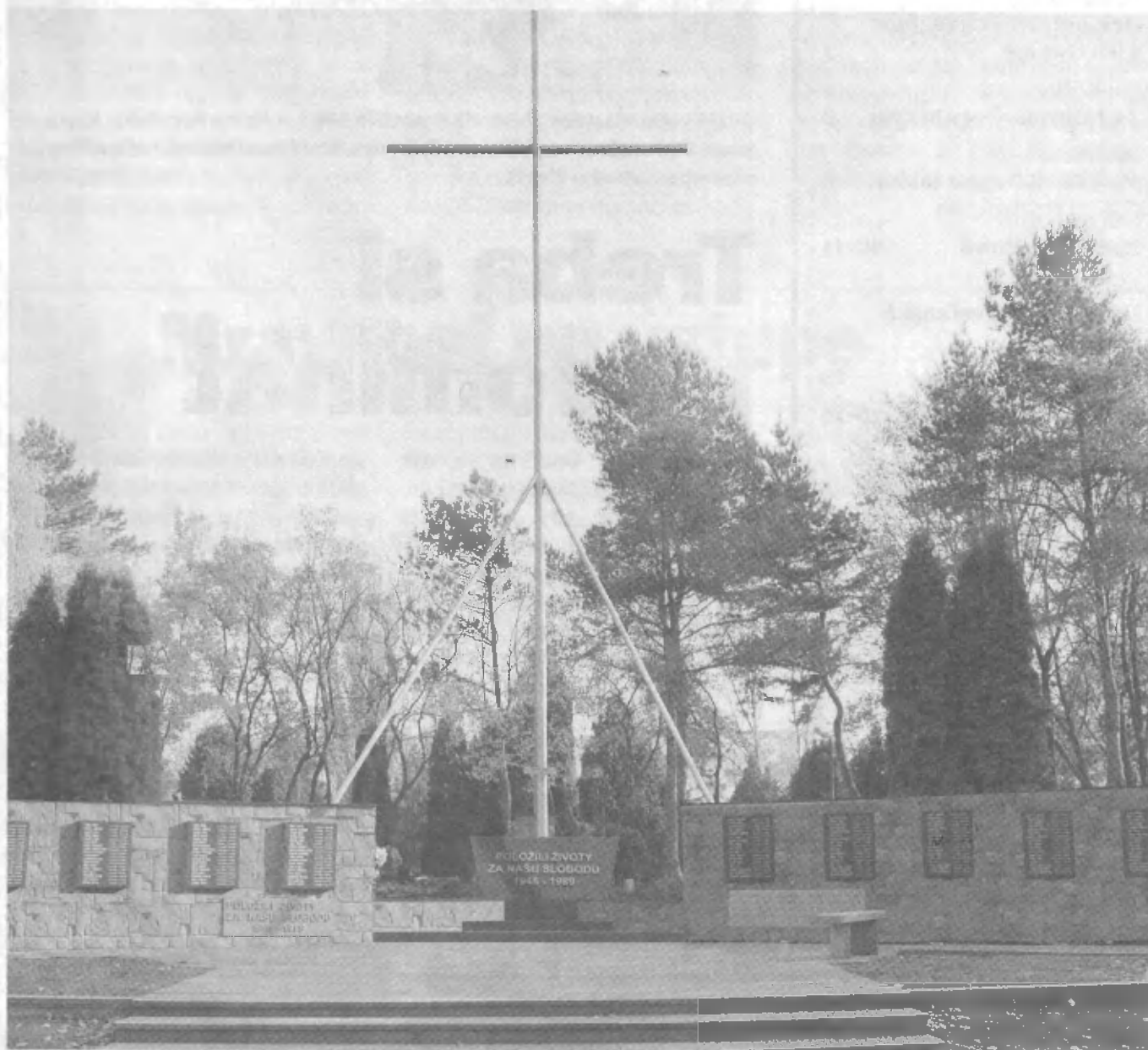
*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

SVEDECTVO

ročník 22
november 2012
cena 0,60 EUR

11

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

POZVÁNKA

Pletný akt pri príležitosti 23. výročia Dňa boja za slobodu a demokraciu
sa uskutoční 17. novembra 2012 o 11.00 hod. na Ružinovskom cintoríne v Bratislave.
Organizátor: PV ZPKO.

V čísle

Anton Malacký	
Treba si pripomínať	2
Eva Hromjáková	
Mravnosť na ústupe	3
Peter Bielik	
Spomínali na trpiacich	4
Mikuláš Tóth	
Čo z toho vzišlo	5
Anna Fodorová	
Žilinské začiatky	6
Renata Knezović	
Deti politických väzňov a ich traumy	7
Ján Košiar	
Za Júliusom Porubským	8
Eva Laucká	
My všetci, čo sme čakali...	9
Náš rozhovor	
Mária Repáková	10-11
Július Homola	
Náš zápas o kresťanské hodnoty (3)	12
Kalendár výročí	13
Autentický dokument	15-16

SVEDECTVO, mesačník

Politických väzňov
Zväzu protikomunistického odboja

Šéfredaktorka:

Ing. Eva Hromjáková

Redakčná rada:

P. Bielik, Ing. E. Hromjáková, K. Krivoš,
E. Laucká, I. Mrva, P. Mulík, A. Malacký

Adresa redakcie:

811 06 Bratislava, Obchodná 52

Telefón: 02/5263 8156

Fax: 02/5296 4610

Cena 1 výtlačku: **0,60 EUR**

Celoročné predplatné: **7 EUR**

Predplatné pre zahraničných
abonentov: **45 USD**,
vrátane poštovného

Číslo účtu v Eudovej banke:

4000128109/3100

Registračné č.:

508/91

EV: 3851/09

Tlač: ART&PRESS s.r.o.

Nevyžiadané rukopisy nevraciamy

Príspevky:

grosling1@stonline.sk

www.pv-zpko.com

ISSN 1338-404X

MATERIÁLY uverejnené v rubrikách
„Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjad-
rujú názory občanov a čitateľov. Nemusia
byť totožné so stanoviskom redakcie.

Dvaja veľkí vlastenci, historik František Vnuk a Július Porubský, ktorý vznik Slovenskej republiky pred dvadsiatimi rokmi nazval najkrajším okamihom svojho života.

Foto Anton Malacký

Treba si pripomínať

Onedlho uplynie 23 rokov od pamätného 17. novembra 1989, kedy sa udiali známe udalosti vedúce k rozpadu komunizmu. Chcem veriť, že posledného zločinného štátneho systému na našom území. Umožnili, aby sa Česko-Slovensko a neskôr samostatné Slovensko, zaradili medzi štandardné európske krajiny. Je to vhodná príležitosť opäť si spoločne pripomenúť Deň boja za slobodu a demokraciu.

Popis historických udalostí súvisiacich s týmto pamätným dňom a ich dôsledkov na našu spoločnosť prenechám historikom. Predovšetkým len chcem opäť pripomenúť,

že sloboda a demokracia nie sú zadarmo a že kdesi v našej spoločnosti, často na okraji jej záujmov, je skupina nebojácnych ľudí – bývalých politických väzňov, ktorých nezlomili ani tvrdé represálie diktatúr spred roku 1989, a ktorí, každý svojím dielom a za cenu osobného ponižovania a prenasledovania, prispeli k víťazstvu pravdy a slobody v tejto krajine. Práve my sme (a myslím tým aj vás, milí čitatelia Svedectva), kládli základy slobody a demokracie v našom štáte. Niektorí sa prirodzene a bez váhania postavili na odpor proti tyranii, iní trpezlivo a cielene budili svedomie národa, ktoré sa nakoniec prebralo.

Aby po masových demonstrá-

Na titulnej strane: Pamätník popravených a umučených politických väzňov komunizmu na Ružinovskom cintoríne v Bratislave. Je hlavným pamätníkom obetiam komunizmu na Slovensku. Verejnosti bol odovzdaný v roku 1992. Základom pamätníka je kríž, postavený v Bratislave – Vajnoroach počas návštevy pápeža Jána Pavla II. na Slovensku. Ružinovský cintorín je najväčším v Bratislave, verejnosti slúži 32 rokov.

Foto archív

ciach totalitný režim odišiel z politickej scény. Je chybou nás politických väzňov a dlhoročných bojovníkov za slobodu, že odstránenie totalitného režimu a vytesnenie jeho reprezentantov na okraj spoločnosti, nebolo radikálnejšie a dôslednejšie.

Ako ukazujú skúsenosti z ostatných rokov, divoký spoločenský vývoj ku koncu minulého storočia, ekonomické krízy a finančné ťažkosti, ktoré sa vlečú až do dnešných dní, zobrali mnohým našim spoluobčanom ilúzie o čistej demokracii a slobode. Niektorým do takej miery, že s nostalgiou spomínajú na „staré dobré reálno-socialistické časy“ aj keď vedia, že to bola doba zla a represíí. Materiálny dostatok je nesporne pre každého človeka veľmi dôležitý, ale už Biblia píše o ťažkostiach s ktorými je spojený prechod z neslobody do slobody,

o potrebe trpezlivosti a viery a taktiež o tom, že život človeka nie je len „o masných hrncoch egyptských“. Verím, že aktívna generácia občanov Slovenska nežije len spomienkami a sklamaniami z nenaplnených očakávaní už preboleli. Zaznamenávame nespokojnosť mnohých našich ľudí so súčasnou podobou a náplňou demokracie v republike. Inštitút demokracie ako taký má mnoho nedostatkov, ale na druhej strane, každý z nás má veľa možností a nástrojov na jej vylepšenie či na zmenu. Slobodu rozhodovať sa a bez obáv sa vyjadriť k veciam verejným si už občan vybojovávať nemusí. Tieto nesmierné dôležité vymoženosti vybojovala naša, odchádzajúca generácia bojovníkov za slobodu, alebo, ak chcete, bojovníkov „len“ za obyčajný slušný život v slobodnej spoločnosti. Re-

zignácia by znamenala opätovne sa zriecť slobody.

Neslávime žiadne okrúhle výročie. Zákom bol náš „Deň“ ustanovený ako štátny sviatok pred jedenástimi rokmi. Nebudú ani veľkolepé oslavy, ani patetické prejavy. Práve preto venujme tichú spomienku všetkým spoluobčanom za slobodu a demokraciu, ktorí už nie sú medzi nami - ich obeť si úctu zaslúžia. Trochu viac úprimnej pozornosti venujme všetkým súčasným bojovníkom za slobodu a demokraciu - ich odvaha a činy si to zaslúžia bez ohľadu na kút sveta, v ktorom vedú svoj boj. Slobody a demokracie nie je vo svete dosť, Slovensko nevynímajúc, a je potrebné, aby bývalí politickí väzni si toho boli vedomí, pretože je stále čo naprávať a zlepšovať.

Anton Malacký
podpredseda PV ZPKO

Mravnosť na ústupe

V súčasnosti sme často svedkami porovnávania životnej úrovne s obdobím počas reálneho socializmu. V Českej republike dokonca vypracovali porovnávaciu štúdiu medzi príjmami a výdavkami dnes a pred rokom 1989. Výsledky sú, pravda, v prospech bývalého režimu. Lenže stačí to na konštatovanie, že za bývalého režimu sme sa mali lepšie?

Vždy v minulosti sa režimy presadzovali značne brutálnym spôsobom. Aj komunistický. Politickí väzni vedia o tom svoje. Len akosi rýchlo zabúdame: Vari je to tým, že v novembri 1989 a ani po ňom netiekla krv? Že posledná zmena režimu sa uskutočnila bez obetí? Sofistikovanie? Že sa dokonca z odporcov kapitalizmu stali jeho ideológovia? Dá sa tomu uveriť, že zadarmo? Čo sme stratili?

Pred dvadsiatimi rokmi nás Západ učil, že demokracia stojí na troch pilieroch. Slobodných voľbách, demokratických inštitúciách a slobode slova. Spoločnosť postavenú na

systéme politických strán, ako je tá naša, kedysi kritizoval francúzsky prezident Charles de Gaulle. Namietal, že predstavujú zbytočné trieštenie národnej sily. Zdá sa, že sa nemýlil, veď mnohé politické strany sa správajú ako súkromné spoločnosti presadzujúce svoje záujmy. Ba dokonca aj v rámci strán sú zreteľné osobné ambície niektorých ich členov, na mlie vzdialené potrebám spoločnosti, národa. Takže sloboda pre koho?

SLOVO SVEDECTVA

Pochybnosti vyvoláva aj množstvo mimovládnych organizácií. Demokracia sa prejavuje zvláštnym čarom, dá sa využiť aj zneužiť. Práve cez mimovládne organizácie sa bohatým donorom ľahko ovláda spoločnosť. Nákladnejšie, ale účinnejšie cez médiá. Na sklonku roku je aktuálna otázka platieb poisťného za motorové vozidlá. V médiách v tejto súvislosti odznela správa, aké vysoké percento vlastníkov áut neplatí zákonné poisťenie. Teda zo zákona povinnú poisťku. Každý slušný človek sa

pri takejto správe musí opýtať a čo robí štát? V demokracii neplatia zákony pre každého?

V roku 2004, keď sme po nekončnom plnení rozličných kritérií vstúpili do Európskej únie, rákali sme s tým, že sa dostaneme do spoločenstva elity štátov. Odrazu zisťujeme, že tie elitné štáty nás potrebovali len na to, aby na nás zarobili. Museli sme zlikvidovať množstvo výroby, aby sme znížili konkurenčné prostredie, čo najlepšie vidíme vo veľkých obchodných reťazcoch. Slovenské potraviny na trhu tvoria iba 45 percent. A vyrovnávanie dotácií v poľnohospodárstve medzi starými a novými členskými štátmi nebude ani do roku 2020. Aký ideál teda predstavuje Európska únia?

Nová éra síce vstúpila do našich životov zamatovo, ale čoraz viac sa ukazuje, že nie bezbolestne. Akoby mravnosť a morálka potrebovali svojich politických väzňov. Nielen na Slovensku.

Eva Hromjáková
šéfredaktorka

Spomínali na trpiacich

Pietnu spomienku na politických väzňov, ktorí za komunistickej éry trpeli v ilavskej väznici, usporiadala 8. 10. 2012 regionálna pobočka PV ZPKO Ilava.

O ich osudoch a najmä o utrpení, živote a mravnej veľkosti biskupa Jána Vojaššáka sa zmienila v príhovore predsedníčka pobočky Hedviga

Stále čerstvé vence pri pamätníkoch obetiam komunizmu sú svedectvom toho, že nezabúdame.

Foto Peter Bielik

Členovia pobočiek RO PV ZPKO v Trenčíne si každoročne uctievajú pamiatku obetí komunizmu pri pamätných tabuliach ilavskej väznice.

Foto Peter Bielik

Slivková. Tiež člen pobočky Marián Burík pripomenul prenasledovanie veriacich a duchovenstva komunistami i nezáujem postkomunistickej moci o presadenie spravodlivosti. Poukázal na potrebu pripomínať zločiny tej doby, aby sa nikdy nevrátili.

Dôstojnosť spomienky zdôraznila prednesom básní pracovníčka Miest-

neho úradu Anna Riecka. Na pietnej spomienke sa zúčastnil aj prednosta Mestského úradu Ľubomír Turcer a zástupkyňa regionálnej organizácie PV ZPKO Trenčín Helena Hoštáková. Pietnu spomienku zavŕšili politickí väzni položením vencov k pamätným tabuliam na múre väznice.

Peter Bielik

Vydarený výlet

Každý človek či organizácia si občas dá nejaké to predsavzatie. Výnimkou nebola ani naša regionálna organizácia PV ZPKO Trnava.

Keď sme sa v marci tohto roku stretli na výročnej členskej schôdzi, zhodli sme sa, že naša minuloročná návšteva Slovenského národného múzea v Bratislave, kde sme si pozreli

Na Devíne pri symbolickej železnej opone.

Foto archív autora

výstavu o činnosti ŠtB usporiadanú Ústavom pamäti národa sa vydarila a mali by sme v takejto činnosti pokračovať. Dohodli sme sa, že tohto roku navštívime pomník obetí komunizmu zavraždených na štátnych hraniciach na Devíne a pokloníme sa ich pamiatke.

Keď sme sa 30. augusta 2012 stretli v prístave v Bratislave prialo nám aj počasie. Bol krásny slnečný deň a cesta loďou na Devín a späť bola pekným sporením nášho výletu. Na Devíne sme okrem pomníka s názvom Brána slobody, ktorý bol odhalený 17.11.2005 na pamiatku asi štyroch stoviek mužov a žien usmrtených pri pokuse o útek, navštívili aj pomník venovaný zrušeniu železnej opony, ktorý v októbri 2008 odhalila britská kráľovná. Potešujúce bolo, že na Devíne sme sa stretli aj s členmi našej regionálnej pobočky zo Senice-Skalice, ktorých zorganizovala ich predsedníčka Bernardína Sprušan-

V Devíne pri pamätníku zastreleným na úteku.

Foto archív autora

ská. Spoločný obed sa zmenil na debatu, v ktorej rezonovali nielen spomienky, ale aj názory na dnešný stav spoločnosti.

Výlet sa vydal a aj keď sú naše finančné možnosti skromné, na budúci rok by sme radi zorganizovali ďalší.

Vojtech Ottmar

Regionálna organizácia PV ZPKO Trnava

Zo zasadnutia Regionálnej rady PV ZPKO v Žilne

Bude na činnosť?

Prvý októbrový deň sa v Žiline uskutočnilo zasadnutie Regionálnej rady PV ZPKO.

Otvorili ho položením venca k pamätníku obetí komunizmu. Informáciu o dianí v organizácii od posledného zasadnutia regionálnej rady predložila predsedníčka RO PV ZPKO v Žiline Anna Fodorová. Pripomenula prijatie najvyšších funkcionárov organizácie politických väzňov u predsedu NR SR Pavla Pašku a spôsoby riešenia zabezpečenia finančných prostriedkov na činnosť organizácie v budúcom roku. Informovala tiež

o účasti piatich členov za žilinský región na pietnej spomienke v Jáchymove a vysvetlila prijaté opatrenia z dôvodu zníženia dotácie zo strany Ministerstva vnútra SR na tento rok. Ide o zníženie mzdy pre zamestnancov v centrále organizácie, predsedom a hospodárom regionálnych rád o 30 percent za posledné štyri mesiace v roku. Zníženie sa netýka predsedov pobočiek PV ZPKO.

V diskusii odznali najmä otázky okolo niektorých výhod pre politických väzňov a ich rodinných príslušníkov. Výhody kúpeľnej liečby príslušchajú iba žijúcim politickým väzňom, ktorí vlastnia preukaz účastníka III.

Pred začiatkom rokovania Regionálnej rady v Žiline položili politickí väzni vence k pamätníku obetiam komunizmu. Foto archív

odboja na Ministerstve obrany SR, vysvetlila A. Fodorová. **(eh)**

Ako nás označovali v dobe socializmu

V období budovania socializmu nazývali odporcov totalitnej moci „armáda z Islandu“ alebo že „bojujeme s veternými mlynmi“. Že nemáme vplyv na to, aby sme zmenili život. Že sa nedokážeme prispôsobiť štátnemu zriadeniu, sme štruktúrou bez koncepcie, neposlušní, odkázaní na kontrolu štátu.

Okrem poníženia na občanov druhej kategórie sme ako veriaci v Boha, kresťania, mali obmedzený prístup k štátnym službám. Režimu prekážali naše duchovné hodnoty vyplývajúce z našej katolíckej viery. A to sa týkalo aj iných vierovyznaní. Forma odstavenia totalitnou mocou spočívala aj v takmer úplnej izolácii od kontaktov so straníckymi zložkami na všetkých úrovniach, od generálneho tajomníka strany až po predsedov závodných výborov. Boli sme terčom výsmechu preto, že nemáme záujem o členstvo v strane, takže nás vylúčili z diania v spoločnosti.

Ale prišiel 17. november 1989 a socializmus aj zásluhou občanov druhej kategórie padol. Boj s veternými mlynmi nebol márný. Keď však sledujem správy, úvahy, komentáre, prognózy, nadobúdam presvedčenie, že moc po roku 1989 nemá záujem pomôcť

ľuďom postihnutým komunistickou diktatúrou. Skôr naopak. Zákonným spôsobom obmedzuje možnosť vydať svedectvo o období socializmu. Ako v prípade úsilia bývalej vlády ovládnuť Ústav pamäti národa.

Za trestný čin počas bývalého režimu považovala ŠtB aj propagáciu kapitalistického spôsobu života. Dnes takýto život vedú mnohé deti bývalých

Je samozrejme, že do roku 1989 bola komunistická strana najbohatšou stranou v štáte. Veď vo februári 1948 ulúpila majetok súkromných vlastníkov a riadila štát až do roku 1989. Želaním jednoduchých ľudí je, aby politické strany na Slovensku transparentne preukázali pôvod a spôsob nadobudnutia finančných prostriedkov a svojho majetku. Zrejme je to utópia, lebo

Čo z toho vzišlo

nomenklaturných kádrov komunistickej strany, označované za celebrity, prominentov a iných vplyvných osôb v našom štáte. Vysmieľajú sa nám z vysokých postov od samosprávy miest a obcí až po parlament a vládu. Z toho vyplývajú aj ďalšie skutočnosti, ktoré ovplyvňujú život politických väzňov komunistického režimu. O prelínaní bývalých nomenklaturných kádrov strany do vedenia štátu, zmene postov, prechodoch postkomunistov do iných politických strán sa už toho popísalo mnoho. Je smutné, že aj dnes sú tými, čo určujú chod nášho „kresťanského“ Slovenska.

novodobými kapitalistami sa stali najmä potomkovia straníckych bosov.

Ich najväčším postrachom je Boh a kresťanstvo. Na Slovensku prevažnú väčšinu tvoria kresťania, veriaci, ktorí zatiaľ mlčia. Ba mnohí aj podporujú politiku a pôsobenie tých, ktorí deformujú svedectvá, skutočnosti života v socializme a svojou podporou ich transformujú do rôznych vplyvných úradov, inštitúcií, ministerstiev. Nečudujme sa, že potom práve oni produkujú ZABÚDANIE, aby mohli lepšie ovládnuť spoločnosť. Je to naša trauma z minulosti, ktorá potrebuje nové svedectvá. **Mikuláš Tóth**

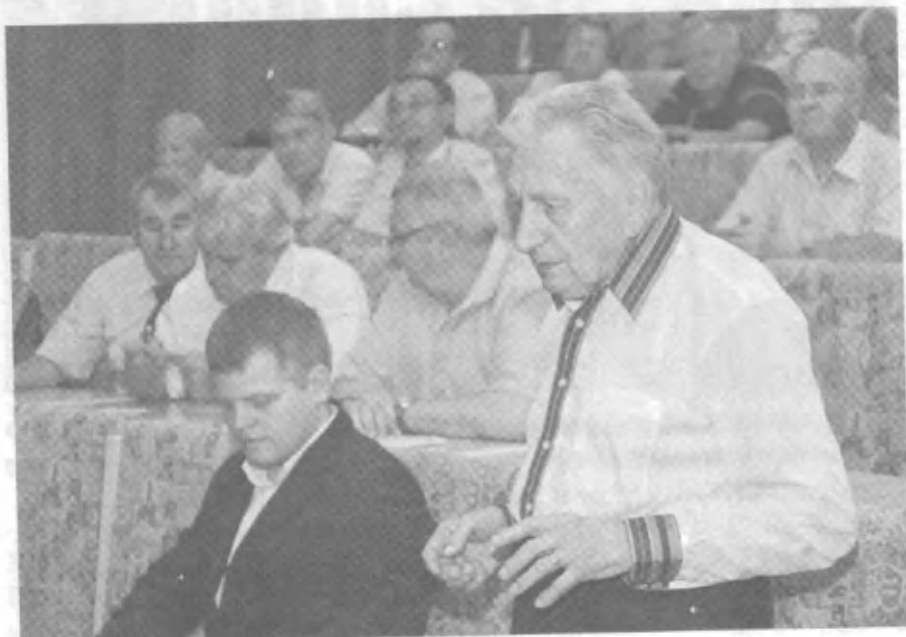
Žilinské začiatky

Rok 1989 bol silným podnetom pre politických väzňov komunistického režimu. Už v januári 1990 vznikol v Žiline prípravný výbor na založenie organizácie politických väzňov. Oslovil ma JUDr. Ján Buc a k spolupráci pozval aj Jána Škorvagu. O mesiac sme sa rozšírili o ďalších členov: Ing. Alžbetu Čučiakovú, Pavla Holuba, Jána Lehotského a Jána Pažického.

Vznik Konfederácie politických väzňov v Žiline sme oznámili v mestských novinách. Počas nasledujúcich dvoch rokov sa naša organizácia rozrástla na 240 členov, z toho 152 tvorili politickí väzni komunizmu a ostatní boli manželky a deti obetí režimu. Predsedom organizácie sa stal Ján Pažický a ja hospodárkou.

Na začiatku našej činnosti sme nemali nijaké finančné prostriedky, žiadne priestory. Schádzali sme sa a úradovali až do roku 1995 v kancelárii JUDr. Buca, ktorý pôsobil ako právny poradca na Mestskom úrade v budove Domu odborov. Odtiaľ sme odosielali aj protestné listy proti sudcom, ktorí počas totalitného režimu súdili a odsúdili ľudí vo vykonštruovaných procesoch, aby sa vzdali sudcovského taláru.

Činnosť našej regionálnej organizácie bola od začiatku usmerňovaná centrárou v Bratislave. Predseda KPVS JUDr. Július Porubský pravidelne zvoľával pracovné porady výkonnej rady, na ktorých sa zúčastňovali predsedovia regionálnych pobočiek alebo ich

Július Porubský vlní na X. sneme PV ZPKO.

Foto Vlastimil Morávek

zástupcovia. Spočiatku sme vytvárali okresné pobočky, neskôr aj krajské.

Naša žilinská organizácia sa spočiatku zameriavala na pomoc našim členom pri vybavovaní odškodnenia, ale aj pri žiadostiach o vrátenie zhabaných majetkov počas bývalého režimu. Išlo o to, aby naši členovia nemuseli platiť drahé advokátske služby, ktoré sme zvládli aj sami.

Pri príležitosti 20. výročia Dňa boja za slobodu a demokraciu udelilo vedenie PV ZPKO za významné zásluhy Čestné uznanie Tiborovi Pokornému, Anne Fodorovej, Jozefovi Panáčovi a Ladislavovi Mišútovi a in memoriam Pavlovi Broďanskému,

Jozefovi Záhorovi, Dušanovi Gregorovi, Emilovi Rafajovi, Jánovi Pažickému, Jánovi Marjenkovi a Michalovi Melekovi.

Ústav pamäti národa v roku 20. výročia pádu komunizmu ocenil v žilinskom regióne tých, ktorí sa svojím príkladom a utrpením postavili proti totalitnej moci. Preukaz Veterán protikomunistického odboja si prevzali Adam Vrábel, Ladislav Papán, Mária Šidová, Dr. Ján Kuska, Ján Chlebkó, Ján Kenyeres a Anna Fodorová.

Anna Fodorová

predsedníčka RO PV ZPKO
v Žiline a podpredsedníčka PV ZPKO

AKTIVITY PREDSEDNÍCTVA PV ZPKO

■ **Predsedníctvo PV ZPKO vyjadri veľkú vďaku RNDr. Jozefovi Kollárovi** za poskytnutie finančného príspevku na zakúpenie vencov na pietny akt 17. novembra.

■ **Vedenie PV ZPKO prijalo rozhodnutie**, že najbližšie rokovanie republikovej rady sa uskutoční 8.11.2012 v Trnave.

■ **Rokovanie o dotáciách** na

budúci rok zabezpečí podpredsedníčka PV ZPKO A. Fodorová.

■ **Účasť Bratislavského samosprávneho kraja na organizácii pietneho aktu 17. novembra** prerokuje s jeho predsedom P. Frešom podpredseda PV ZPKO A. Malacký.

■ **Predsedníctvo PV ZPKO schválilo príspevok sto eur** na ná-

jom polohovateľnej postele pre nemocného člena PV ZPKO v Prievidzi.

■ **Dňa 10.10.2012 sa uskutočnilo rokovanie predsedníctva PV ZPKO s JUDr. Ing. Ivanom Šimkom** o príprave návrhu novely zákona o finančnom vyrovnaní politických väzňov. Návrh vzíde z porovnania českých a slovenských zákonov.

Pre odškodnenie za komunistický útlak

Podpálil sa

Albánc **Lirak Bejko** je druhý disident, ktorý sa upálil na protest proti neustálemu odkladaniu odškodnenia obetiam komunistického režimu. Bývalý albánsky politiký väzeň, 47-ročný Lirak Bejko sa začiatkom októbra polial benzínom a podpálil na protest proti neustálemu odkladaniu výplaty odškodnenia obetiam niekdajšieho komunistického režimu.

Televízia priniesla zábery na horiaceho Bejka, kým ho priatelia a polícia s prikryvkami nehasili. Podľa vyjadrenia lekárov utrpel popáleniny tretieho stupňa na končatinách a v tvári.

V nemocnici sa tiež zotavuje Gjezgj Ndreca (53), ktorý sa podpálil v rovnakom čase.

Bejko a Ndreca boli medzi približne 20 politickými väzňami, ktorí 19 dní držali v Tirane hladovku, aby upozornili na svoje požiadavky.

Obete politického prenasledovania v časoch komunistickej diktatúry v Albánsku žiadajú vládu, aby im vyplátila

prislúbených 2000 lekov (14 eur) za každý deň strávený vo väzení.

Premiér Sali Berisha vyjadril vážne obavy o zranených, ale poprel, že by ignoroval osudy bývalých politických väzňov. Argumentoval, že jeho konzervatívna vláda už prijala niekoľko opatrení na ich odškodnenie, ktoré už začala vyplácať.

Šéf združenia bývalých politických väzňov Skunder Tufa povedal, že sa disidenti dohodli na uskutočnení ďalších „drastických protestov“, ale nešpecifikoval ich. „Sú to veľmi vážne činy, ale... ale nemáme čo iné stratiť.“ Bývalých politických väzňov pre agentúru Reuters označil za „mŕtvolu bez akejkoľvek dôstojnosti“.

Počas komunistického režimu v Albánsku v rokoch 1944-1990 bolo prenasledovaných približne 100-tisíc ľudí, z ktorých mnohí boli popravení, väznení alebo posielaní na nútené práce, napísala agentúra AP.

Zdroj: Reuters, Associated Press

Deti politických väzňov a ich traumy

Keď 11. 9. 2001 začali v New Yorku horieť a následne sa zrútili „dvojčky“, celý svet ostal paralyzovaný. Medzi správami sa nachádzala jedna veľmi cenná: Bolo založené konzílium psychológov, ktorí sa mali starať o deti obetí útoku. Idea bola dobrá. Škoda, že o deti obetí komunizmu sa nemal kto postarať.

Dokázateľne sa posttraumatická porucha vyskytovala i v súvislosti s obetami komunistického režimu, ktorú skúmala dr. Jana Švehlová z Univerzity George Washingtona v USA. Vo svojom výskume sa zameriava na medzigeneračný psychologický vplyv totalitného režimu na deti obetí komunizmu.

Dnes je už zjavné, že na deťoch politických väzňov, ako obetiach totalitného režimu, boli páchané emočne nesmierne zaťažujúce krivdy. Mnohokrát ich privádzali do pocitov bezmocnosti, neistoty a strachu z ďalšieho bytia.

Každé jedno dieťa politického väzňa si vo väčšej či menšej miere uvedomovalo krivdy, nespravodlivosť, ale aj úmyselné ubližovanie

svojho sociálneho okolia počas totalitného režimu. Možno však konštatovať, že ani jedno si nevedelo predstaviť aké následky to bude mať na ich život.

Vieme, že postoje ovplyvňuje prostredie, že sa vytvárajú už v detstve a že v dospelosti sa menia veľmi ťažko. Takže, ak sa nám niekedy zdajú postoje detí politických väzňov nepochopiteľné, treba si uvedomiť, kde a za akých kritických podmienok aj podnetov vyrastali, čo ich v detstve ovplyvnilo a akým spôsobom im ich sociálne okolie ubližovalo.

Kedy a kde sa bral ohľad na zdravie dieťaťa politického väzňa? Dieťa politického väzňa nemalo nárok sťažovať sa alebo poukázať na krivdu. Ak by to bolo spravilo, v tom momente by bolo príkladne potrestané pred svojimi rovesníkmi alebo hneď vylúčené zo štúdia. Kto im ukázal, aby mali k sebe samému dobrý postoj, keď okolie nimi pohrdalo? Ako sa mohli dobre cítiť medzi inými ľuďmi, keď boli pod ustavičnými atakmi zo strany ich sociálneho okolia kvôli politickému zmýšľaniu svojich rodičov

a chápaní ako nepriatelia štátu? Mnohí z nich prešli ťažkými životnými peripetiami a napriek tomu zostali čestní, svedomití, ale aj hrdí na svoju vieru, lásku k národu a svojmu presvedčeniu. Pod ich životný príbeh sa podpísalo sociálne prostredie, v ktorom žili, ale najviac komunistický režim, ktorý ničil ich osobnostný vývoj, ich postoje a potreby ešte kým boli malými nevinnými deťmi.

Na základe životných príbehov je potrebné nevyčleňovať tieto deti z komunity politických väzňov. Skôr je potrebné zapájať ich do aktivít PV ZPKO a dať im šancu realizovať poslanstvo tejto organizácie. Veď kto by mal ďalej niesť štafetu tých, ktorí svojím životom a utrpením vybojovali demokraciu? Tieto deti sú pokračovateľmi posolstva všetkých politických väzňov a vzhľadom k veku dokážu byť flexibilnejší a pribojnejší v dosahovaní filozofie a cieľov, ktoré si stanovili politickí väzni pri zakladaní svojej organizácie.

Renata Knezović

Ústav sociálneho lekárstva a lekárskej etiky, LF UK v Bratislave

Odznelo v Blumentálskom kostole v Bratislave

Za Júliusom Porubským

„Kto stratil majetok, nestratil veľa. Kto stratil slobodu, stratil mnoho. Kto stratil vieru, stratil všetko.“ Tieto slová čítame na prvej strane každého čísla časopisu Svedectvo, ktorý vydávajú Politickí väzni - Zväz protikomunistického odboja. Bol to práve náš zosnulý priateľ, otecko a príbuzný, doktor práv Július Porubský, ktorý po novembri 1989 začal nahlas hovoriť a prebúdať nádeje pre politických väzňov komunistického režimu.

Urobil tak plným právom. Doktor Július Porubský za svoje presvedčenie, že Ježiš Kristus je pravý Boh a pravý človek, ktorý je prítomný v našom svete prostredníctvom svätej Cirkvi, si odsedel v komunistickom väzení štyri roky.

Po skončení druhej svetovej vojny, ako študent práv, býval v známom katolíckom internáte Svoradov a angažoval sa v kruhu spolupracovníkov okolo Mons. Antona Boteka, riaditeľa Ústrednej katolíckej kancelárie. Zakrátko po februári 1948 sa však situácia zmenila na otvore-

Posledná rozlúčka na Martinskom cintoríne.

Foto Mária Dvorčáková

né prenasledovanie veriacich, biskupov, rehoľníkov, kňazov i laikov. Anton Botek a mnohí ďalší emigrovali na Západ, pričom riskovali vlastné životy, no Julko ostal. Pracoval za Boha a národ v akademickom prostredí v Bratislave ako najlep-

šie vedel. Organizoval stretnutia i duchovné cvičenia. Noví mocipáni a Štátna bezpečnosť však túto aktivitu sledovali a kruto potláčali. Tak sa stalo, že v roku 1951 prišla po Julka domov, k rodičom.

Pokračovanie na 12. strane

Sústrast' z NR SR

Kondolenciu k úmrtiu prvého predsedu Konfederácie politických väzňov JUDr. Júliusa Porubského zaslala našej organizácii podpredsedníčka NR SR Erika Jurinová. „Som presvedčená, že jeho odchodom prichádza naša spoločnosť o vzácnu a výnimočnú osobnosť“, napísala. A ďalej, „jeho mnohoročné neoceniteľné pracovné úsilie navždy zostane v srdciach a myslí širokej verejnosti“.

(red)

Miloval Slovensko

Streda je deň, keď sa centrála PV ZPKO len tak hmýri známymi osobnosťami. V stredu 24. októbra sa mravná elita spoločnosti presunula do Blumentálskeho kostola. Zaplnili ho do posledného miesta. Sedem kňazov slúžilo zádušnú sv. omšu za Júliusa Porubského. Hlavným celebrantom bol ThDr. Ján Košiar, druhý tajomník Veľvyslanectva Zvrchovaného rádu Maltézskeho rytierov v Bielorusku, člen PV ZPKO.

Najkrajší okamih života? Privítanie Nového roku 1993! Vyznal sa Július Porubský pred rokom v rozhovore pre náš časopis. Na vývoj spoločnosti sa pozeral s istou skepsou. Tvrdil, že nič nie je vybojované, dokonca, že ide me stále do horšieho. Od vlašajška ho zamestnávala re-

konštrukcia pamätníka na Ružinovskom cintoríne v Bratislave. Keď sa predseda PV ZPKO Arpád Tarnóczy dozvedel tú smutnú zvesť, prevínalo poznamenal: „A ja som ho ešte poveril kopou úloh.“ Po skončení sv. omše sa posledná rozlúčka konala na Martinskom cintoríne.

(eh)

Opustil naše rady

Július Porubský sa narodil 7. 2. 1927 v Slovanoch v Turci. Vyštudoval právo a po vyhratom konkurze pracoval ako asistent na vysokej škole. Za náboženské aktivity ho v roku 1951 zatkli a v roku 1954 odsúdili na 6 rokov odňatia slobody za vlastizradu. Trest si odpykal v Jáchymovských baniach, odkiaľ bol v roku 1955 prepustený na podmienku. Najskôr pracoval v stavebníctve ako robotník, neskôr ako technik.

V roku 1990 bol zvolený za prvého predsedu Konfederácie politických väzňov Slovenska (dnes Politickí väzni Zväzu protikomunistického odboja). Do tejto funkcie bol opakovane zvolený, až v roku 2001 stal sa radovým členom organizácie. Napriek tomu spolupracoval na mnohých závažných témach pre politických väzňov. Svoj životný príbeh zachytil v knihe Zločiny komunizmu na Slovensku. Zomrel 17. októbra t.r. Pochovaný bol 24. októbra na Martinskom cintoríne v Bratislave.

(pb)

My všetci, čo sme čakali...

... a dočkali sa! Čoho? No, predsa toho novembra roku 1989, kedy sa, konečne, aj u nás skončil komunizmus. Naši otcovia také šťastie nemali a čo by boli za to dali, keby sa boli dožili konca totality! To svetlo, ktoré blikalo na konci tunela paradoxne práve v tomto mesiaci prišlo aj k nám. A aj keď sme zďaleka nespĺnili všetko, čo sme si vtedy po tých námestiach nasľubovali – sme slobodní, nikto nás neutláča a ak je tu veľa toho negatívneho – za mnohé si môžeme sami. Vlastne za väčšinu z toho. Pravdaže, okrem krízy, ale na tú sme skutočne prikrátki.

Sľúbili sme si lásku

– okrem iného – a aj tej je medzi nami primálo. Naopak, dohodnúť sa už pomaly nevieme na ničom, nadávanie na všetko nám ide na jednotku a pritom je na našich uliciach áut, ako nikdy predtým, chodíme na exkluzívne dovolenky a lyžovačky, naši mladí majú nároky, aké sme my, ich rodičia a prarodičia nikdy mať nemohli a mohla by som pokračovať. Iste, kríza je svetová, nezamestnanosť hrozivá, ale tej by sme sa neboli vyhli ani s komunistami na čele. Sľúbili sme si lásku, ale ďalej a stále sa osočujeme, vzájomne si závidíme (čo je už u nás, Slovákov, tuším, dedičné) a pozeráť sa, či načúvať správam, ako jeden ľahá čihy a druhý, pravdaže, hota – už pomaly nikoho ani nebaví. Ale predsa je tu ešte stále zopár vecí, ktoré človeka potešia – napríklad:

Už pred časom som napísala v tomto časopise, ako veľmi sa čudujem našim kultúrnym fóram a činiteľom, že nerobia nič proti vulgárnosti v našich komerčných televíziách, ale ani na javiskách našich divadiel. No, a dočkala som sa. Otvorený list ministra kultúry SR, ktorý vyzýva doradu všetky kultúrne a umelecké ustanovizne, ich činiteľov, cirkvi, atď. aby sa proti tomu postavili, ma veľmi potešil. Nie je predsa možné, aby naše deti a mladí do istého veku dostávali po večeroch z obrazovky také „školenie“, že sa súdny človek neprestáva čudovať. A ak v týchto paškviloch, zvaných reality show, či sit-com, účinkujú ešte aj členovia činohry SND, potom tu naozaj nie je čosi v tom našom duchovne v poriadku. A už vôbec neobstoja tvrdenia čelných predstaviteľov spomenutých televízií v relácii Pod lampou, že im ide o sledovanosť! Teda, kto nechce, nech to nepozera! Skúste to povedať dvanásť, či trinásťročným... A potom sa čudujeme, kam sme sa to s našou morálkou a slušnosťou dostali... Čiže, sľúbili sme si voľakedy lásku – a kde sme?

Adieu, Jozef Vlssarionovič

aj všetci jemu podobní! Aj vyhlásenie niekdajšieho lídra novembrových námestí, Jána Budaja, za poslancov mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR v súvislosti s vystavovaním sochy Stalina som si vypočula priam s roz-

košou. Občania sa na neho obracali s otázkou, čo to vlastne znamená a on ich verejne ubezpečil, že niečo také sa už opakovať nebude. Bolo by na čase! My, Slováci, máme so sochami a súsošíami vôbec, ustavične starosti. Raz sa nám nepáči Svätopluk na Hrade, inokedy chceme kvôli Márii Terézii sťahovať Štúra a potom sa nám Stalin začne promenovať mestom?! Som rada, že aj k tomu sme práve vo Svedectve zaujali stanovisko. A ešte čosi:

Ešte pred niekoľkými dňami som sa z rozhlasu dozvedela, že v Maďarsku uvažujú o tom, skončiť s názvami ulíc a námestí po Marxoch, Engelsoch, komunardoch a podobných komunistických „elitách“, čoho, vraj v tejto krajine majú hockofko. Nuž, aj u nás by sa našlo, ani by sme veľmi hľadať nemuseli. Lenže my namiesto toho rozmyšľame, čo so Štúrom a Stalinom necháme maširovať rovno centrom hlavného mesta!

Slovenčina moja, aké to zvuky máš?

A to je ďalší úkaz, ktorý ma teší. Teda to, že sa už viacero médií, konečne, začína zaoberať tým, ako hovoríme, aké slová a spojenia užívame, ako sme proti prechýľovaniu, ale vôbec nám neprekážajú čechizmy, ktorými sa to v našej komunikácii len tak hmýri (napr. zdarma, či prišlo mi), alebo s prenikaním dialektov, čiže nárečí do spisovnej slovenčiny. Počúvať v tomto smere našich moderátorov, alebo spravodajcov, je neraz až hrozivé. Voľakedy dávno museli ľudia, pôsobiaci v televízii, či rozhlase robiť v tomto smere skúšky, aby obstáli. To sa dnes, podľa všetkého, už vôbec nedeje a je to na škodu ich samotných a nás všetkých ostatných.

Dobre som sa vzdialila od toho novembra 1989, však?

Na záver ešte niečo radostného: krásne sme oslávili výročie Bernoláka, rovnako dôstojne a patrične aj 120. výročie existencie Lurdskej jaskyňky na Hlbokej ceste v Bratislave, aj s pribudnutou, novou ďakovnou tabuľkou politického väzňa. Za tej totality, ktorá skončila práve v tom novembri 1989 sme sa sem chodievali modliť, aj keď sme vedeli, že ÚV KSS je na druhom konci ulice a tu neraz hliadkovali eštebáci, aby videli, kto si tu chodí po posilu.

My všetci, čo sme čakali, sme sa dočkali. Pri všetkých problémoch, poďakujeme sa za to.

Eva Laucká

lustračné fotoarchív

Víla z Mariánskej hory

Mariánska hora v Levoči spolu s kostolom dotvárajú charakteristickú panorámu mesta. Domček kostolníka na Mariánskej hore dlhé roky pôsobil tajomne, priam rozprávkovo. Bol nerozlučne spätý s drobnou postavou Gejzu Neupauera a jeho manželky Anny. Keď sa skončila vojna, ich najstaršia dcéra Mária mala 14 rokov, dlhé tmavé vlasy, ako rozprávková víla. Chodiť do školy z Mariánskej hory či v daždi alebo snehu bolo hotovým dobrodružstvom. A ešte navštevovať schôdzky Československého zväzu mládeže a počúvať prednášky o Marxovi a Engelsovi bolo mimoriadne nezábavné pre dievča v puberte. No komunistickí funkcionári nemali porozumenie ani zľutovanie. V Levoči si na nepohodlných ľudí pripravili pascu. Stačilo pustiť fámu, že idú zatvárať kňazov. A mesto bolo na nohách. Na udalosť, ktorá vošla do histórie mesta pod názvom Levočská vzburá, si pre náš časopis zaspomínala **Mária Repáková** (11.3.1931), členka PV ZPKO.

Mária Repáková.

V predsieni chrámu sv. Jakuba je tabuľa s menami veriacich, ktorí boli uväznení za to, že 25.6.1949 prišli brániť svojho kňaza. Je tam aj vaše rodné meno. S odstupom času niektorí domáci hovoria – no, bolo im treba tam ísť? Nuž, bolo?

Keď komunisti začali prenasledovať a zatvárať kňazov a rehoľníkov vytvorili sa v meste dve skupiny.

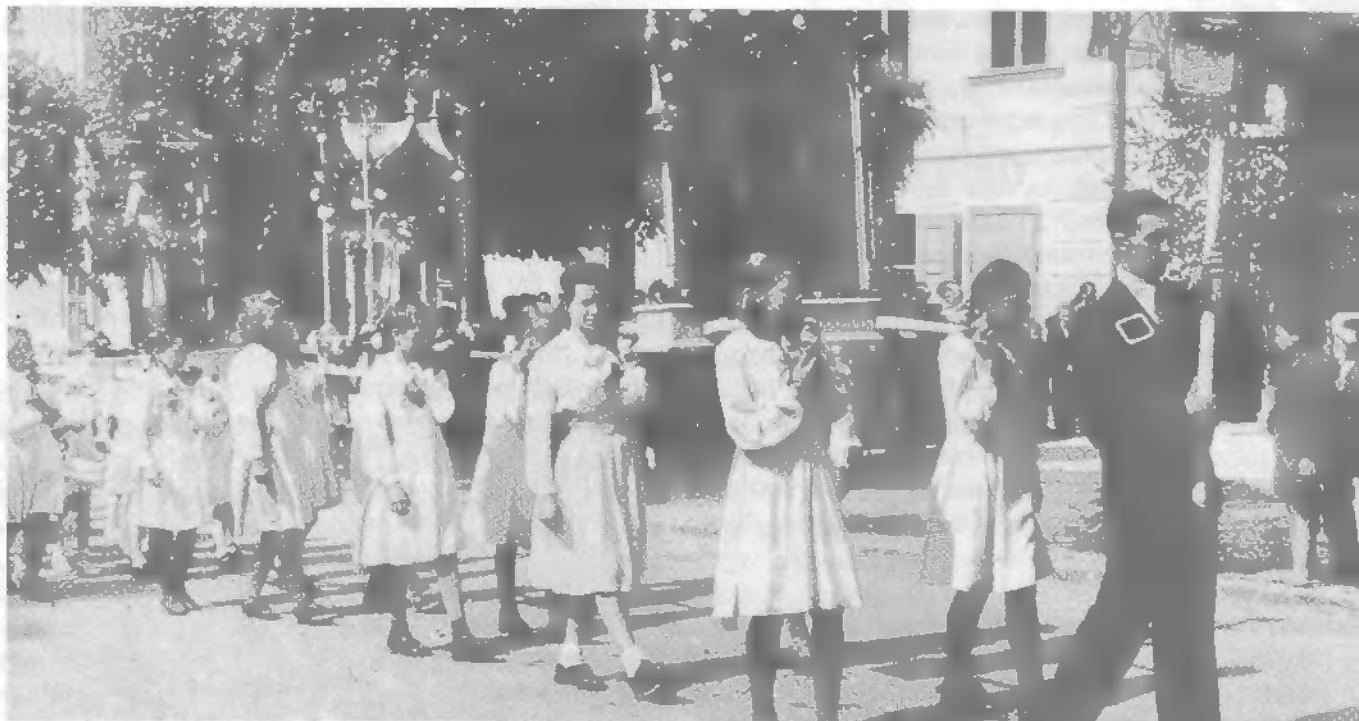
Jednu tvorili veriaci, ktorí sa postavili proti novému režimu a druhí komunisti, ktorí naopak, nový režim nekompromisne nastoľovali. V Levoči bola žandárska škola. Mala som tam kamaráta, od ktorého som sa dozvedela, že majú vytypovaných ľudí. Už v piatok komunistka Švarcová rozprávala, že v sobotu budú zatvárať kňazov, nech ideme do mesta.

Išli ste aj vy?

Nie. Ja som to akosi nebrala vážne. Žandár Janko Timko z Trebišova mi totiž v sobotu hovoril – nechod' dnes do mesta, niečo sa má stať, pretože nás odvolávajú do Košíc. – Ja som sa ešte zasmiala. – Ráno ste prišli a už idete späť do Košíc? – Skôr mi to prišlo smiešne, čo sa môže stať, keď ja budem v meste?

A boli ste?

Bola. Ani v sne by mi nenapadlo, že by ma mohol niekto zatknúť len preto, že som prešla mestom cestou na Mariánsku horu. Zdržala som sa v ten deň u pani Štubňovej, manželky ženského lekára, kde som pomáhala kamarátke.

Dievčatá z katolíckych rodín sa zúčastňovali procesií nosením „oltárikov“. Aj Mária.

Mária Repáková počas rozhovoru pre Svedectvo.

Žofke Antalovej. Starala sa pani Štubňovej o domácnosť a práve v tom čase mala zlomenú nohu. Bývali v centre mesta. V sobotu bolo naozaj na námestí rušno a bolo počuť, ako niektorí nahovárali ľudí, že pred farou už je jedna partia, treba tam ísť, keď budú farára brať. Štubňovci ma poslali pozrieť sa, čo sa vonku deje.

A čo sa dialo?

Musím však povedať, že ešte v piatok večer prišiel za pani Štubňovou jeden žandár a povedal jej, aby ma pustila aspoň na hodinu von. Mňa sa to dosť dotklo, veď som bola šľobodná, mohla som si robiť, čo som chcela. Išla som teda s tým žandárom a on ma zaviedol do hotela Tatra, kde sedel Kravjanský s ďalšími komunistami. Vravím tomu žandárovi, že to nič, to je môj bratranec. Ale on mi na to, že hovorili o mne.

Kto bol Kravjanský?

Jozef Kravjanský bol veľký komunista, preto sa naše rodiny nestýkali. Zakladal Československý zväz mládeže, aj na našej škole. Odmietla som tam chodiť, lebo ma nezaují-

mali prednášky o dedoch Engelsovi a Marxovi a aj ostatným som povedala, aby sme sa išli radšej zabaviť, ako toto počúvať. Tým sa naša organizácia rozpadla. No až neskôr som sa dozvedela, že mi to Kravjanský zrátal.

Zostali ste teda u Štubňovcov až do soboty?

Áno. A v sobotu som sa rozhodla, že idem už domov. No, ale už to nešlo. V meste bolo plno ľudí, niektorí mali palice, ale nič nerobili. V dave bolo plno komunistov, ktorí huckali ľudí. Boli medzi nimi aj žandári a časť z nich sympatizovala s veriacimi.

Viete, čo sa odohrávalo na fare?

Nič. V ten deň sa nič nestalo, len veľká hara-vara v meste. Vyzváňali zvony, predseda ONV Ondrej Ondrejčák vyhlásil štatárium a z mesta sa nikto nedostal von.

Stanné právo? Kto vyzváňal?

Áno, stanné právo. Zvonili deti komunistov. Moja spolužiačka Anna Sendecká mala kľúče od zvonice. A keď bolo po všetkom, povedala mi - vidíš, ja som zvonila a teba

zavreli. - Rada si vypila a za pálenku bola ochotná urobiť hocičo. Za dobrú službu ju komunisti odmenili domom.

Kedy sa to stalo?

V sobotu poobede. Keď som sa nemohla dostať von z mesta, vrátila som sa do bytu Štubňovcov a tam po mňa prišli traja žandári.

A potom?

Zobrali ma na sedriu, kde som spoznávala niektorých ľudí z gazdovských rodín. Špaková, Petríková, zobrali ich od malých detí. Oni aspoň vedeli, prečo. Ja som nemala ani tušenia. Keď po mňa prišli žandári, povedali mi, aby som nič nerozprávala, čím by som mohla niekomu uškodiť. Aj medzi nimi boli všelijakí.

Hneď vás vypočúvali?

Nie, o polnoci pristavili autobus a odviezli nás do Košíc. Vedľa každého zaisteného sedel žandár. V Košiciach nás dali do ciel s poschodovými pričrami a už ráno brali na výsluch. Brala, lebo robila to Levočanka, židovka a komunistka Friedová. Povedala mi, že vyzerám ako Germánka. A ja jej, vy tiež. Nuž, bola som mladá...

Eva Hromjáková

Dokončenie v budúcom čísle

Mária v svadobnom s družičkou.

Za Júliusom Porubským

Dokončenie z 8. strany

Tri roky vo vyšetrovacej väzbe, v rozličných väzeniach: v Bratislave, pražskej Ruzyni i v Jáchymove čakal na súdny proces. Štátny súd v Bratislave a Najvyšší súd v Prahe ho v roku 1954 odsúdil podľa § 78 za vlastizradu na šesť rokov. Odsedel si štyri, na zvyšok dostal podmienený trest a po návrate z väzenia už nemohol vykonávať právnickú prax. Po päťdesiatich rokoch sám o tomto období povedal: „Ja ďakujem predsedovi súdu, lebo som druhú a podstatnú vysokú školu dostal vo väzení. Na druhej strane, mali sme šťastie, že nás nesúdili v úplnom začiatku päťdesiatych rokov, lebo to by bolo množstvo povrazov.“ (KN 2/2012 str. 10-11)

Doktor Porubský, môj vzácny priateľ Julko, sa teda po prepustení z väzenia nestal sudcom, ani prokurátorom a nemohol byť ani advokátom. Ani ex offio. Ale vždy vedel pomôcť. Mnohí, čo sme tu prítomní, to vieme a sme mu za to vďační. Pomáhal nielen dobrými právnickými radami, ale najmä osobným príkladom nikdy nezradiť Boha, Cirkev a slovenský národ!

Pre svoje náboženské presvedčenie, pre odmietanie komunistického režimu, či pre svoje vlastenecké postoje mnohí ľudia skončili na popraviskách a v žalároch. Človek totiž, každý jeden z nás, bol stvorený Bohom na jeho obraz a podobu. A náš Julko si bol toho plne vedomý vždy, za každých okolností. Po návrate z väzenia, aj ako občan druhej kategórie, si v neľahkých časoch založil rodinu a spolu s manželkou Evou vychovali dve dcéry, úspešné a dobré lekárky. Manželka ho predišla do večnosti už pred šiestimi rokmi, no dnes sú už opäť spolu.

Život je veľký Boží dar. Všemohúci Boh nás povolal k životu, nikto sa sám na svet nepýtal a iba Pán Boh vie a pozná, kedy sa naša pozemská púť skončí. Akokoľvek dlhý je ľudský život, je to iba krátky časový úsek v porovnaní s večnosťou. Aj náš Julko sa dožil požehnaného veku, 85 rokov oslávil 7. februára 2012. Prekročil vek, o ktorom hovorí žalmista: „Vek nášho života je 70 rokov, 80 pre tých silnejších.“ (Ž 90,10) Nech je za to Pán Boh oslávený.

Doktor Július Porubský mal mnoho priateľov a prakticky až do konca svojho pozemského života vždy sa zaujímal o veci verejné, zúčastňoval sa mnohých stretnutí, kde vydával nielen svedectvo o minulom ťažkom období, ale hlavne povzbudzoval ako žiť v našich zložitých časoch ako praktický kresťan katolík.

Za vyše dvadsať rokov, ktoré sme už prežili od pamätného novembra 1989, boli osudy tých, ktorí do novembra 1989 tvorili kategóriu občanov na okraji spoločnosti, popísané vo viacerých publikáciách. K periodikám patrí aj mesačník Svedectvo, ktorý vydávajú politickí väzni.

Po páde krutého režimu zasvitli nám všetkým nové nádeje. Aj politickým väzňom, pravda tým, ktorí prežili. Začala sa formovať aj organizácia politických väzňov. Slovenskí politickí väzni odmietli jednotnú celoštátnu pôsobnosť, ale s priateľmi v českej časti ešte vtedy spoločného štátu sa dohodli na vytvorení dvoch konfederujúcich občianskych združení. Tak vznikla Konfederácia politických väzňov Slovenska.

Na jej 1. sneme 3. marca 1990 bol za predsedu zvolený doktor Július Porubský. V roku 1993 po obnovení slovenskej štátnosti a vzniku samostatných republík, slovenskej a českej, už nebol dôvod na konfederatívny charakter organizácie a preto na 5. sne-

me 23. júna 1999 odhlasovali delegáti zmenu názvu na Zväz protikomunistického odboja (ZPKO) a na 9. sneme 27. mája 2009 delegáti odhlasovali nový názov: Politickí väzni - Zväz protikomunistického odboja (PV ZPKO). V súčasnosti ju vedie bývalý politický väzeň, poslanec a veľvyslanec, maltézsky rytier **Arpád Tarnóczy**. Nie je tu žiaľ medzi nami, lebo leží a lieči sa v nemocnici v Trenčíne, ale rád tľmočím všetkým jeho pozdravy a úprimné prejavy sústrasti.

Organizácia politických väzňov, pri zrode ktorej stál náš priateľ Julko Porubský vznikla najmä preto, aby bola trvalým mementom hrôzovlády bez Boha. Prečo, mohol by sa niekto spýtať. Nuž preto, drahí bratia a sestry, aby sa niečo podobné už nikdy nezopakovalo. Lebo, keď nieto Boha, keď ho zo spoločnosti vylúčime, všetko je dovolené a človek sa človeku stáva vlkom, udavačom, nepriateľom, vrahom. A to nesmieme pripustiť. Zradili by sme, okrem iného, aj odkaz doktora Júliusa Porubského.

Organizácia politických väzňov má aj pre nich samých veľký význam. Životy zničené na šibenici a roky strávené vo väzení sa nedajú vrátiť, ale predsa mnohým sa dostalo súdnej i mimosúdnej rehabilitácie a aspoň symbolického odškodnenia. V Ružinovskom cintoríne, aj vďaka doktorovi Porubskému stojí pamätník politickým väzňom s menami aspoň niektorých najznámejších mučeníkov komunistického režimu. Zapáľte tam, prosím, sviečku a vzdajte úctu pamiatke tých, ktorí za našu slobodu dali to najcennejšie - vlastný život.

Nám veriacim kresťanom je jasné, že smrť nie je definitívny koniec ľudskej existencie, ale že je vlastne bránou do večnosti. Každý ňou bude musieť prejsť a to je možno, lepšie povedané, celkom iste, jediná dokonalá spravodlivosť na tomto svete.

Posolstvo nášho Pána Ježiša Krista, ktorý nám viditeľne zjaval Všemohúceho Boha, nám jasne hovorí: „Ja som Vzkriesenie a Život. Kto verí vo mňa bude žiť aj keď umrie“ (Jn 11,25). Tak to povedal Pán Ježiš Marte, krátko predtým, ako vzkriesil z mŕtvych Lazára, ako sme počuli pred chvíľou v evanjeliu. Smrť, drahí bratia a sestry, je naše narodenie sa pre život a to život večný v Božej prítomnosti.

Kým žijeme tu na zemi, v Krista veríme, preto sme vlastne kresťania. Máme to o to ľahšie, lebo máme mnohé príklady svätcov i obyčajných ľudí, blízkych i vzdialených, známych i neznámych, ktorí nás k tejto viere priviedli aj príkladom osobného života. Patril k nim aj náš priateľ Julko Porubský.

Vo večnosti Krista reálne stretneme. On sám bude našou večnou odmenou. Ježiš, keď žil na tejto zemi, tiež prešiel utrpením a bolesťou. Zomrel za všetkých, aby nás vyslobodil z otroctva hriechu. Vstúpil do tajomstva smrti, ale čo je dôležité: Vstal z mŕtvych. Dnes nikto sa s vami nebude hádať, či Ježiš Kristus žil alebo nežil ako historická osoba na tomto svete. Ved napokon počítame roky od jeho narodenia. Ale, že Ježiš Kristus je Boží Syn, to je vecou našej viery a presvedčenia a my sme povolaní a vyzvaní podľa toho žiť.

A o tom vydal jasné svedectvo svojím životom aj náš drahý priateľ Julko Porubský. Plným právom sa preto môžeme tešiť na stretnutie s ním vo večnosti. Amen.

Ján Košiar, člen PV ZPKO

druhý tajomník Veľvyslanectva Zvrchovaného rádu

Maltézskych rytierov, Bielorusko

(Redakčne krátené)

Odsúdení na 5 až 10 rokov

Ambruš Pavel, narodený 9.5.1927, odsúdený 26.11.1948 na 8 rokov; vyzvedačstvo proti spojencovi, Bratislava

Babrňák Štefan, narodený 12.9.1923, odsúdený 13.11.1950 na 7 rokov; spolčenie k útoku na ústavných činiteľov, Humenné

Dečo Ján, narodený 24.11.1924, odsúdený 8.11.1954 na 5 rokov; sabotáž, Košice

Dugovič Ján, narodený 21.8.1919, odsúdený 9.11.1949 na 5 rokov; vyzvedačstvo, Modra

Dugovič Štefan, narodený 24.7.1923, odsúdený 23.11.1950 na 8 rokov; vyzvedačstvo, Blatné

Fabián Lukáč, narodený 22.3.1918, odsúdený 9.11.1953 na 7 rokov; vyzvedačstvo, nedbalé uchovávanie štátneho tajomstva, Ráztočno

Ferencko Ján, narodený 3.5.1915, odsúdený 8.11.1950 na 4 roky; neprekazenie alebo neoznámenie trestného činu; 19.1.1950 zaradený na 2 roky do TNP, Bratislava

Gavaliar Jozef, narodený 8.6.1925, odsúdený 19.11.1952 na 5 rokov; sabotáž, Kravany

Hlubíková Františka, narodená 6.11.1927, odsúdená 2.11.1951 na 5 rokov; velezrada, Bratislava

Ivánek Rudolf, narodený 23.9.1914, odsúdený 11.11.1961 na 5 rokov; združovanie proti republike, Pezinok

Klein Tibor, narodený 22.4.1912, odsúdený 13.11.1952 na 8 rokov; vyzvedačstvo, Bratislava

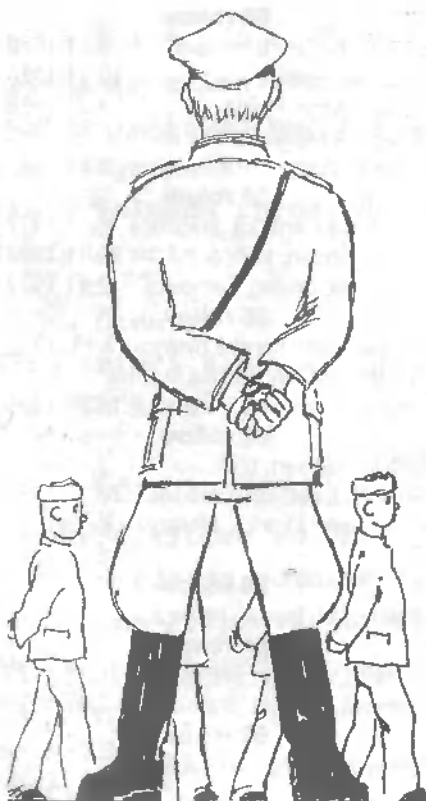
Klimsch Tibor, narodený 17.8.1929, odsúdený 2.11.1959 na 5 rokov; vyzvedačstvo, Bratislava

Ključovský Pius, narodený 29.10.1929, odsúdený 16.11.1950 na 8 rokov; vojenská zrada, Horné Srnie

Kočíš Július, narodený 1.11.1918, odsúdený 24.11.1949 na 8 rokov; velezrada, Novosad

Linha Jindřich, narodený 7.6.1929, odsúdený 28.11.1949 na 5 rokov, Prešov

Mikulčíková Vilma, narodená 28.8.1922, odsúdená 5.11.1952 na 5 rokov; sabotáž

Minárik Anton, narodený 15.6.1932, odsúdený 26.11.1951 na 6 rokov; Slanická Osada

Mojžiš Juraj, narodený 11.9.1922, odsúdený 17.11.1953 na 6 rokov; velezrada, Bratislava

Olekšák Ján, narodený 12.5.1928, odsúdený 23.11.1948 na 8 rokov; velezrada, Kežmarok

Paldan Alojz, narodený 27.4.1934, odsúdený 1.11.1962 na 7 rokov; podvracanie, záškodníctvo, Pata

Paulovič Ľudovít, narodený 14.8.1925, odsúdený 14.11.1949 na 8 rokov; velezrada, Nitra

Potfaj Milan, narodený

18.12.1925, odsúdený v novembri 1950 na 6 rokov; § 59 čl. 2

čl. V/1878, velezrada, Lubina

Prodan Ladislav Vasil, narodený 23.1.1913, odsúdený 6.11.1956 na 7 rokov; vojenská zrada, Košice

Schlesinger Alexander, narodený 12.1.1927, odsúdený 19.11.1948 na 5 rokov; hospodárska sabotáž dvojročného plánu a tiež odsúdený 4.7.1964 na 1, 5 roka; podvracanie, Bratislava

Smolka Jozef, narodený 14.3.1922, odsúdený 25.11.1949 na 5 rokov; velezrada, Prešov

Sokáč Michal, narodený 4.8.1934, odsúdený 18.11.1955 na 3, 5 roka; odsúdený 7.1.1955 na 1, 5 roka; vyhýbanie sa služobnej povinnosti, Bratislava

Sokol Michal, narodený 6.12.1908, odsúdený 11.11.1953 na 5 rokov; sabotáž, Trebišov

Sušila Michal, narodený 24.7.1928, odsúdený 8.11.1952 na 6 rokov; velezrada, nadržovanie, Bratislava

Šille Imrich, narodený 7.10.1922, odsúdený 6.11.1950 na 5 rokov; úklady, príprava úkladov, Zlaté Moravce

Vevurka Vladimír, narodený 4.5.1926, odsúdený 6.11.1956 na 6 rokov; velezrada, Bratislava

Vojtech Miklós, narodený 19.8.1916, odsúdený 7.11.1954 na 5 rokov; sabotáž, Licince

Zacharová Božena, narodená 19.5.1928, odsúdená 11.11.1949 na 6 rokov; ohrozenie obrany republiky, Bratislava.

Koniec januára 1958

Mať štipku osobného vlastníctva, mať kus papiera s popísaným textom alebo básničkou! Listy, ktoré sme dostávali od rodín, sme museli vracať späť dozorcom, aby sme sa s nimi znova stretli v popole murovaného smetiska za bránou. Neboľ tu kúsok ľudskej intimity, všetko bolo drsnejšie ako drsné. Citový život zašliapaný. V pracovných zápiskoch a v agende sa ale sem-tam stratil kus papiera, napríklad s opísanou básňou alebo kresbou, pretože do úradnej agendy nemali bachari prístup. Tzv. plánovačka patrila pod ministerstvo spravodlivosti. Zachránil som aj niekoľko listov od Blaženky a od mojej mamičky, lebo som ich prilepil lepiacou páskou zospodu na okraj pracovného stola.

Profesor **Alfred Piffli**,
dodatočné zápisky z väzenia

PRIPOMÍNAME SI

V novembri 2012 si pripomíname významné životné jubileá týchto našich členov a priaznivcov. Spomíname aj tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

50 rokov

Blumová Mária, Partizánske 17.11.1962

60 rokov

Kovács Ladislav, Poprad 20.11.1952

Lapšanská Marta, Jamník 12.11.1952

65 rokov

Kašiar Milan, Ilava 18.11.1947

Bieliková Irena, Považská Bystrica 27.11.1947

75 rokov

Šebesta Ferdinand, Bratislava 3.11.1937

Nováková Veronika, Košice 12.11.1937

81 rokov

Vizváry Vladimír, Bratislava 7.11.1931

Pribiš Karol, Borský Sv. Mikuláš 14.11.1931

Dudoková Anna, Trebišov 18.11.1931

Kováčová Viktória, Liptovský Ondrej 19.11.1931

82 rokov

Olerínyová Oľga, Dolný Kubín 1.11.1930

Stanková Irena, Lučenec 23.11.1930

83 rokov

Krajčír Ondrej, Závod 30.11.1929

Boháček Jozef, Košice 7.11.1929

Neštrák Felix, Sered 19.11.1929

Burian Viliam, Kráľovský Chrmel 27.11.1929

84 rokov

Ing. Brichša Ján, Bratislava 8.11.1928

Patka Ján, Sekule 17.11.1928

Filová Pavlína, Hefpa 3.11.1928

Poliaková Mária, Banská Bystrica 23.11.1928

85 rokov

Hlubíková Františka, Bratislava 6.11.1927

Šimúth Štefan, Košice 29.11.1927

Zliechovec Ondrej, Žarnovica 2.11.1927

86 rokov

Stančík Jozef, Banská Bystrica 8.11.1926

Popálená Mária, Banská Bystrica 11.11.1926

87 rokov

Mišej Adalbert, USA 5.11.1925

Škrabák Jozef, Trnava 28.11.1925

Novodvorský Imrich, Nitrianske Rudno 6.11.1925

88 rokov

Gašpar Ján, Banská Bystrica 16.11.1924

91 rokov

Matejka Vladimír, Bratislava 20.11.1921

Kleinová Gabriela, Bratislava 2.11.1921

92 rokov

Ursínyová Mária, Banská Bystrica 14.11.1920

93 rokov

Hvizdoš Ján, Richnava 13.11.1919

Šimko Daniel, Cífer 4.11.1919

99 rokov

Korecová Mária, Nitra 14.11.1913

Ústredie a redakcia jubilantom srdečne blahoželajú.

PRISPELI NA ČINNOSŤ

Stanková Františka, Bratislava 3 EUR

RNDr. Kollár Jozef, Dr.h.c 450 EUR

Darcom vyslovujeme úprimné poďakovanie, najmä pánovi Kollárovi za mimoriadne štedrý príspevok na pietny akt 17. novembra.

Storočníca generála Viliama Žingora

Nedaleko Martina, v turčianskej obci Bystrica, sa 30. júla 1912 narodil veliteľ II. partizánskej brigády M.R. Štefánika, generál in memoriam Viliam Žingor. Odmietol nastúpiť na východný front, ukrýval sa v horách a dedinách Turca, kde tajne pripravoval a organizoval povstanie.

Viliam Žingor so svojimi spolubojovníkmi Štefanom Nosákom a Samuelom Bibzom boli nespravodlivo odsúdení a popravení 18. decembra 1950. Ich oneskorená spoločenská rehabilitácia čiastočne predstavuje určité zadosťučinenie pre ťažko skúšanú rodinu. Avšak podobne ako ostatní politickí väzni, nemajú primeranú satisfakciu a spoločenské uznanie ani v súčasnosti. Je to výzva dnešnej generácii, aby sa na takýchto našich predkov nezabúdalo, aby neboli zamŕkované fakty a skutočnosti, ktoré viedli k vytúženej slobode.

Mgr. Viera Hlobejová

vnučka generála Viliama Žingora

ROZLÚČILI SME SA

† Vo veku 91 rokov, 1.10.2012 zomrel dlhoročný člen Regionálnej pobočky PV ZPKO v Žiline **Anton POVAŽSKÝ**.

Posledná rozlúčka sa konala 4.10.2012 v Ružomberku, na cintoríne Kalvária. Na poslednej ceste sa za našu organizáciu rozlúčila podpredsedníčka PV ZPKO Anna Fodorová. Za regionálnu pobočku PV ZPKO v Liptovskom Mikuláši sa rozlúčky zúčastnil jej predseda Kazimír Krivoš s manželkou.

† Vo veku nedožitých 89 rokov, 4.10.2012 zomrel člen Regionálnej pobočky PV ZPKO v Trnave **Jozef HORVÁTH** z Križovian.

† Vo veku 91 rokov, 2.10.2012 zomrela **Lýdia BRODŇANSKÁ** z Krupiny.

† Náhle, vo veku 85 rokov si 18.10.2012 Pán povolal prvého predsedu KPVS a potom ZPKO **JUDr. Júliusa PORUBSKÉHO** z Bratislavy. Zádušná svätá omša a posledná rozlúčka sa konala 24. októbra 2012 v rímskokatolíckom kostole Blumen-tál v Bratislave. Telesné pozostatky nebohého boli uložené na Martin-skom cintoríne v Bratislave. Rozlúčky sa zúčastnilo Predsedníctvo PV ZPKO, funkcionári a členovia bratislavskej pobočky politických väzňov, ako i členovia a funkcionári PV ZPKO z celého Slovenska.

† Vo veku 90 rokov, 16.10.2012 zomrel dlhoročný člen

regionálnej pobočky PV ZPKO Trnava **Ján BALOC**. Posledná rozlúčka sa konala 19.10.2012 na cintoríne v Piešťanoch.

† Vo veku 85 rokov, 6.4.2012 zomrela členka regionálnej pobočky PV ZPKO v Michalovciach **Irena DONIČOVÁ**. Rodina termín úmrtia, žiaľ, včas neoznámila. Posledná rozlúčka sa konala v rodnej obci Nacina Ves.

† Vo veku 78 rokov, 30.11.2012 odišiel do večnosti **Stanislav MARUNIAK**, predseda pobočky PV ZPKO v Leviciach. Posledná rozlúčka sa konala v levickom krematóriu 2.11.2012.

Ústredie a redakcia vyslovujú pozostalým úprimnú sústrasť.

■ Na 15. a 16. strane uverejňujeme titulnú a zadnú stranu zakladacej listiny Konfederácie politických väzňov. Vzhľadom na to, že listina obsahuje 6 strán, nie je možné sa obmedziť len na publikovanie jednej strany, ako je bežné v rubrike Autentický dokument.

Článok 8.

Orgány KPVS, ich zloženie a ich kompetencia, územná pôsobnosť a ďalšie organizačné ustanovenia sú uvedené v Organizačnom poriadku KPVS. Návrh stanov a programového vyhlásenia bude predložený k prerokovaniu a schváleniu Valnému zhromaždeniu KPVS, ktoré bude zvolené po registrácii Konfederácie.

Článok 9.

Prípravný výbor KPVS zriadi sekretariát v miestnostiach, o ktorých pridelenie požiadá NVB ihneď po registrácii KPVS.

Článok 10.

Jednať menom Prípravného výboru vo všetkých záležitostiach a podpisové právo majú jeho predseda potažne tajomník a pokladník vždy spolu s niektorým členom Prípravného výboru.

Činnosť Prípravného výboru končí po uskutočnení volieb.

Za Prípravný výbor KPVS :

Štefan B l a ž o , Mýtna 9, Bratislava

Dr. Pavol C i n t a v ý , Bárdošova 13, Bratislava

František G a b a , Stará pracháreň 16, Bratislava

Bedrich H l a v a , Sputnikova 7, Bratislava

Štefan H l u b í k , Steinerova 8, Bratislava

Eugen K o r d a , Sibírska 56, Bratislava

Ing. Július K o š t i a k , Riečna 2, Bratislava

Jozef L a c k o , Uranová 11, Bratislava

Dr. Július P o r u b s k ý , Ovručská 3, Bratislava

Pavel P u k a h č í k , Sibírska 56, Bratislava

Július S v o r e ň , Moskovská 9, Bratislava

Jozef T o m á š e k , Továrenskú 8, Bratislava

Anton T o m í k , Medzilaborecká 23, Bratislava

Za správnosť podpisov:

predseda

podpredseda

tajomník

V Bratislave, 15. januára 1990.

Konfederácia politických väzňov Slovenska

/Zakladacia listina/

My, politickí väzni rokov päťdesiatych a ďalších, ktorí sme sa stali obeťami monopolov nekontrolovanej a zneužitej moci, rozptýlení po všetkých kútach Slovenska, vychádzame z presvedčivej zásady, že základné pravidlá spolunažívania našich občanov sú pevne zakotvené vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv vyhlásenej dňa 10. decembra 1948 Valnou zhromaždením OSN a v ďalších dokumentoch na túto deklaráciu naväzujúcich. Taktiež vychádzame z Programových zásad Občianskeho fóra a Verejnosti proti násilliu vyhlásených v novembri 1989.

S uvedenými dokumentami sa v celom rozsahu stotožňujeme a vychádzame z preambule Všeobecnej deklarácie ľudských práv a to najmä z ustanovení:

- že neuplatňovanie ľudských práv ako aj pohrdanie nimi viedlo k barbarickým činom, urážajúcim svedomie ľudstva ;
- že sa najvyšší cieľ ľudstva bolo prehlásené vybudovanie takého sveta, v ktorom ľudia zbavení strachu a núdze budú sa tešiť slobode prejavu a presvedčenia ;
- že je potrebné, aby ľudské práva boli chránené zákonom, aby človek nebol donútený uchýľovať sa k odboju proti tyranii a utlačaniu, keď všetko ostatné zlyhá ;
- že všetci ľudia sú rodia slobodní a rovní v dôstojnosti i právach a že sú obdarení rozumom a svedomím a majú spolunažívať v duchu bratstva

zdrúžujeme sa do

Konfederácie politických väzňov
Slovenska.

VŠEOBECNÉ ZÁSADY

ktorými sa bude Konfederácia politických väzňov Slovenska /ďalej len KPVS/ vo svojej činnosti riadiť:

Č l á n o k 1.

KPVS je právnym nástupcom "Slovenskej organizácie na ochranu ľudských práv" ustanovenej v januári 1968 a zrušenej po okupácii vojakami Varšavskej zmluvy, teda protiprávnym rozhodnutím mocenských orgánov v dobe neslobody. Právnu kontinuitu garujú členovia tejto bývalej organizácie, ktorí sú v súčasnej dobe členmi prípravného výboru KPVS.